

האם מותר לכהן להיכנס לבית חולים?

הלל מרצבך, יד בנימין

א. תלמוד בבלי מסכת נזיר דף נז עמוד א

כל ספק טומאה ברשות הרבים - ספיקו טהור.

ב. שולחן ערוך יורה דעה - סימן שעא סעיף א

אסור לכהן ליכנס תחת אהל שהמת תחתיו, אפילו הוא גדול הרבה, ואפילו לבית אחר או לעליה אחרת הפתוחים לאותו בית בנקב שיש בו טפח על טפח, ובית לאותו בית, עד עולם. ואם סתם הנקב, מותר לו ליכנס לבית אחר שהסתימה חוצצת, אפילו לא בטלו להיות שם עולמית. והני מילי, שסתם כל הנקב; אבל אם לא סתם כל הנקב, אלא מיעטו מטפח, אם נתנו להיות שם עולמית, ממעט וחוצץ בפני הטומאה שלא תעבור; ואם לאו, אינו ממעט.

ג. שו"ת תשורת ש"י¹ - סימן תקנ"ט

ומ"מ היכי דאפשר לזרר לריך לזרר כיון דחזינן צנחי חולים הגדולים מחמת ריבוי החולים שכיח מיעוט דמחיס סם וכדק"ל להלריך צדיקה הריאה אף דרוז צהמות כשרות כיון דסוי מיעוט המלוי כמו שפרש"י צפ"ק דחולין דף י"ג ועוד ראייה מחצולות שור צפ"ח סימן ט"ז ס"ה דלוקח צהמה ויודע שיש לצהמה זו אם העומד לשחטה דליכא רק ספק אם כשחטה היום ואפילו לקח מגוי חגר יש לשאלו אם מוכרה לישראל צחותן הימים כדי שיוכל לילך להישראל להסיר אותה צהמה ולשאלו מחי ישחטה שלא יכשל צחיקורא עיי"ש והרי יש להאם שכשאר אלל הגוי או להלוקח ישראל חזקה חי וגם יש חמ"ק דלא נמכרה עדיין לישראל ומ"מ ראוי לשאלו ולזכר ועיי"ש עוד דגם כשא"א לחקור ועומד להחצור אחר שחטה שאין לשחוט אף כאלן דיש מלוה ציקור חולים אין למנוע כשא"א לחקור.

שאלה אם מותר לכהן לכנוס צנחי החולים הגדולים לצקר את החולה כי כמעט אין יום שלא ימלא סם עכ"פ חד זר מ"כן ישראל ומנחיס סם צחדר הסמוך הקצוב לזה ויש ללדד לקולא ללרף דעה הפוקקים דצה"ז כיון דכולם עמאי מחיס וליכא אפר פרה ליכא חיקור חורה לכהנים מלעמא למה וכדאיחא צדג"מ יו"ד סימן טע"ג וצחח"ס יו"ד סימן טל"ח וצפ"ג שאלל הרי"ף הלכות טומאה צפ"ס קמ"ג ובספר יראים ק"י ש"א.

נ"ל דפשיטא דיש להקל מעוס דרוז חולים לחיים ויש להם חזקה חיים אף כל זה אם אי אפשר לעמוד על הדבר אבל קמחא יכול לעמוד על הדבר לשלוח את מי שאינו כהן לפניו אל בית החולים ולשאלו סם אם ימלא ישראלים או ילך לסדר הכ"ל ויראה דכה"ג אין לסמוך על חזקה חיים ורוז חולים לחיים דהא כחז צחידושי רמז"ן צניטין דף כ"ח אהא

ד. שו"ת מנחת שלמה² - תניינא (ב - ג) סימן ק

נראה **דאין לסמוך** על הא דספק טומאה ברה"ר שספיקו טהור, שהרי כתב המרחשת בח"א ס' ב' אות ג' ס"ק י"ז בהג"ה דכהן המטמא עצמו בספק טומאה ברה"ר אף שאינו עובר על לאו של לא יטמא, מ"מ עובר על לאו **דלא יבוא מספק**, דאע"ג שבגלל הכלל של ספק טומאה ברה"ר הוא טהור, מ"מ הרי נכנס מספק באהל המת. וגם בנד"ד אם יש מת בביה"ח הרי הטומאה ידועה וברורה להרבה אנשים, ומנין שמותר לכתחלה אף בכה"ג שאפשר לבקש מאחרים לבקר במקום ולברר אם יש שם מת, וגם אפשר דבהיותו בביה"ח יתברר לו שיש שם מת, וכמו שאסור ליכנס לבית שיש שם גוסס, גם בזה.

ותו דכמו שכתבו התוס' בסופ"ב דכתובות דלפיכך גזרו טומאה על בית הפרס אף על גב שהוא ספק טומאה ברה"ר מפני שהוא **דבר קבוע**, וא"כ אפשר דה"ה נמי בבתי חולים גדולים. ומכיון שאסור לכהן ליכנס תחת אהל אשר מת או אפילו כזית מן המת תחתיו, וטומאה זו שבתוך האהל מתפשטת גם לחדרים הסמוכים אם יש פתח או חלון פתוח, כמו כן כל החדרים אשר צריכים להוציא דרכם את המת, דינם גם בשעה שהחדרים סגורים, כאילו המת עצמו נמצא שם, ולכן צריך כהן **להמנע מליכנס לבתי חולים** גדולים (בארץ ישראל) לקיים מצות ביקור חולים.

אך בשו"ת תשורת ש"י ס' תקנ"ט כתב **שמותר** לו ליכנס לבקר חולים, כי יש להעמיד את החולים על חזקתם שהם חיים, וגם יש לסמוך על הסוברים דסוף טומאה לצאת הוא רק מדרבנן, וגם יש סוברים שטומאה העוברת מחדר לחדר היא רק מדרבנן, ולכן אם אי אפשר לו לברר, מותר לו ליכנס משום מצות ביקור חולים.

¹ רבי שלמה יהודה ליב טבק (ה'תקצ"ב-ה'תרס"ח; 1832-1907) היה ראב"ד סיגט, מגדולי פוסקי הונגריה בתקופתו. נודע בספרי השו"ת שלו, ערך ש"י ותשורת ש"י.
² הרב שלמה זלמן אוירבך (ה'תר"ע, 1910 - ה'תשנ"ה, 1995) היה ראש ישיבת קול תורה, מחשובי פוסקי ההלכה בדור הקודם.

ה. שו"ת משנה הלכות³ – חלק ו סימן רה

כתבתי דאפילו ליכנס לכהן לרפואה אם לא היו סכ"נ ופ"נ לכאורה **אסור** והרבה יש לפלפל בזה וכ"ש שאם ישהה שם זמן רב לא ימלט שלא ימות שם מי שהוא ובזה אפילו לתשורת שי לכאורה איכא איסור וכ"ש לדידן דהאיסור לעולם ועכ"פ מיד שיצא מפ"נ הי' לו לצאת, ומטעם זה כתבתי פעם דאשת כהן שנכנסה לביה"ח לילד ג"כ צ"ע שהרי כתב הרוקח דאשה מעוברת כהנת לא תיכנס לבה"ק והמג"א חלק עליו ושאר פוסקים ומיהו קצתם פ"י שהוא בשעה שקרובה לילד וכ"ש ליכנס לביה"ח שהוא מקום טומאה לילד ממש אלא דנראה דעשו להם כהיתר משום פ"נ דהאם אבל לפ"ז א"כ הי' צריך לכהנים מיד שאפשר להוציא הקטן מביה"ח משום טומאה דגדולים מזההרים עליהם ואפשר משום סכנה דא"א לולד להיות בלי אמו ודברים אלו צריכים **ישוב הדעת גדול**. ואולי הוא בכלל הנח להם לישראל כי זה כמעט אשר אין רוב הציבור יכולין לעמוד בה אבל ודאי ליכנס לכהנים לבקר לשם ואפילו כהן אב לפענ"ד **אסור** אם לא שידוע לו בבירור שאין בביה"ח זה טומאת אברים וזה א"א כמ"ש.

ו. תשובות והנהגות⁴ – חלק ד סימן רסא

אף שאין שם מת, יש טומאת **גוסס** (גוסס, שנשימתו כבדה ולחץ הדם יורד) - אין ב"ח גדול שאין שם גוסס, לכן **אסור לכהן להכנס אלא לפיקו"נ**. אשת כהן שבאה ללדת יכולה להכנס מדין ספק ספיקא. אין איסור שתכנס עם תינוק לבי"ח שאינו כהאכלתו נבלות וטרפות והכניסה לטובתו, אך שלא לצורך אסור. בבתי חולים של נכרים שאין שם יהודים יש **להקל** מספק ספיקא שיי"א שגוי מת לא מטמא באהל. שהות של כמה ימים בבי"ח שוודאי יש בו מת **אסורה** גם לכהן קטן ותלך לילד בבית יולדות שאין שם בד"כ מתים וגוססים.

ז. שו"ת ציץ אליעזר – חלק טז סי' לג

אפילו בבית חולים שרוב חולים יהודים, לשם קיום מצוה... ומה גם שאין שם חדר קבוע שנשאר המת מונח שם עד הקבורה, אלא כעבור זמן קט מעבירים אותו לחדר מתים הנמצא במקום נפרד שלא תחת קורת אותו גג.

ח. הרב לוי יצחק הלפרין⁵ – כתב עת הלכה ורפואה – ח"ג עמ' קצז

- (1) כשאין נחיצות מיוחדת להכנס לביה"ח וגם כשזה הוא לצורך רפואי שאינו משמעותי במיוחד ובפרט כשיש אפשרות לקבלו במקום אחר וגם אם הוא לצורך ביקור חולים וכדומה שאין בביקור זה משום משמעות מיוחדת להקל על מצב החולה אין לכהן להכנס לשם.
- (2) אם יש משמעות מיוחדת בכניסתו כשזה לצורך רפואי מיוחד ואין אפשרות סבירה לקבלו במקום אחר או שיש לומר שע"י ביקורו את החולה יהיה לזה משמעות להקלת מצבו של החולה – יש לעשות שאלת חכם.
- (3) אמנם במקרה שיש חשש סכנה כל שהוא במצבו וצריך לקבל טיפול רפואי במקום או שהמדובר הוא שצריך לבקר חולה מסוכן והחולה מעונין בביקורו או שע"י ביקורו יועיל לחולה אין לחשוש.

ט. הרב יעקב מאיר שטרן⁶ – כתב עת "מבית לוי" ח"ט תשנ"ז עמוד עז-פז

נראה דראוי לסמוך עליהם במקום ספק טומאה. אמנם למעשה ראוי שלא להאריך בביקורים ויקצר בכל מה דאפשר, וכן מה שכתבנו להתייר היינו באופן שאין לו ברירה אז מותר לו להכנס אף לכתחלה, אבל מאידך כל בית חולים צריך להשתדל לתקן ולעשות כל מה שאפשר למעט הטומאה באופנים המועילים ע"פ הדין ואכמ"ל.

³ הרב מנשה קליין (תרפ"ג, 1923 – תשע"א, 2011) היה רב חרדי בארצות הברית, רבה של "קהילת אונגוואר" וראש ישיבת בית שערים בברוקלין, ולאחר מכן בישראל. מפורסם בשל סדרת ספרי השו"ת שלו, משנה הלכות.

⁴ הרב משה שטרנבוך נולד בלונדון בתרפ"ו (1926). עבר לבני ברק, ושימש כראש כולל בראש העין. אחר כך עבר לקהילה ביוהנסבורג שבדרום אפריקה ושימש כרבה. בשנת תשנ"ג (1993) שב לירושלים, והקים בשכונת הר נוף מרכז תורני על שם הגר"א. ומונה כחבר בד"ץ העדה החרדית.

⁵ הרב לוי יצחק הלפרין (ה'תרצ"ד, 1933 - ה'תשע"ט, 2018) היה רב ירושלמי, מומחה בענייני הלכה וטכנולוגיה. ממייסדי "מכון מדעי טכנולוגי להלכה" וראש המכון.

⁶ הרב יעקב מאיר שטרן הוא רב ופוסק חסידי, אב"ד ורב שכונת קהילות יעקב בבני ברק, דיין בבית הדין זכרון מאיר ובבד"ץ של חסידות ויז'ניץ, ראש בית הוראה "שבילי אורייתא" בבני ברק ומחבר ספרי "אמרי יעקב" ו"משנת הסופר".